

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ

Процес глобалізації, що набрав обертів у XX столітті, суттєво вплинув на економічні та соціальні процеси у світі. Під його впливом трансформується конкуренція – один із ключових чинників ринкової економіки. Наразі формується єдиний світовий ринок, де між собою змагаються не лише компанії, а й цілі держави.

Глобалізація в економічній сфері означає процес інтеграції національних економік в світову економічну систему [2]. Це означає, що міжнародна торгівля, фінансові потоки та інвестиції між різними країнами стають все більш інтенсивними, а господарські зв'язки між країнами стають все більш інтегрованими.

З моєї точки зору, глобалізацію в економічній сфері можна відстежити до початку XIX століття, коли відбулася індустріальна революція в Європі. Зростання промислового виробництва привело до збільшення обсягів міжнародної торгівлі, інвестицій та фінансових операцій між країнами.

Сучасний розвиток світової економіки відзначається посиленою концентрацією капіталу та виробництва в обмеженій кількості регіонів. Це стимулює активізацію діяльності транснаціональних корпорацій (ТНК), які стали основним рушієм глобалізаційних процесів. Їхній вплив на міжнародну економіку є надзвичайно значним, оскільки зовнішньоекономічна діяльність ТНК визначає характер міжнародних економічних відносин. Завдяки масштабним виробничим, торговельним і інвестиційним операціям ці корпорації фактично виконують роль глобального регулятора виробництва та розподілу ресурсів. Ключовою конкурентною перевагою ТНК є їхня стійкість до нестабільності національних економік у глобальному середовищі. Динамічні зміни зовнішнього середовища та посилення конкуренції на світових ринках змушують компанії шукати ефективні стратегії для збереження й зміцнення своєї міжнародної конкурентоспроможності.

Наразі найбільш поширеною є думка, що міжнародна конкурентоспроможність означає наявність характеристик, які створюють конкурентні переваги для організації, що бере участь у конкурентній боротьбі на світовому ринку. Носіями цих характеристик, тобто конкурентних переваг, можуть бути різні види продукції, компанії, їх групи, які створюють об'єднання дочірніх підприємств або конгломерати, а також окремі країни та їх союзи, що змагаються за лідерство в різних сферах міжнародних економічних відносин.

Розглянемо основні аспекти впливу глобалізації на конкурентоспроможність ТНК [1, 3]:

По-перше, глобалізація дозволяє ТНК виходити на нові ринки, збільшуючи обсяги продажів та диверсифікуючи ризики. Це сприяє зростанню доходів і підвищенню стійкості компаній до локальних економічних коливань.

По-друге, можливість розміщення виробництва в країнах з нижчими витратами на робочу силу та ресурси дозволяє ТНК знижувати собівартість продукції, підвищуючи свою конкурентоспроможність на глобальному рівні.

По-третє, глобалізація сприяє швидкому обміну знаннями та технологіями між країнами, що дозволяє ТНК впроваджувати передові розробки, покращуючи якість продукції та ефективність бізнес-процесів.

По-четверте, вихід на нові ринки часто супроводжується конкуренцією з місцевими підприємствами, які краще розуміють специфіку локального споживача. Це вимагає від ТНК адаптації продуктів та маркетингових стратегій до місцевих умов.

По-п'яте, глобальна присутність піддає ТНК впливу різних політичних та економічних ризиків, таких як зміни законодавства, валютні коливання або торговельні бар'єри.

Отже, глобалізація надає транснаціональним корпораціям значні переваги для зміцнення їх конкурентоспроможності, проте одночасно вимагає гнучкості та адаптивності до різноманітних викликів, пов'язаних з діяльністю на міжнародних ринках.

Список використаних джерел

1. Гавриш О. А., Карпенко І. О. Інновації як імператив конкурентоспроможності транснаціональних корпорацій на глобальних ринках. *Economic Synergy*. 2023. №1. С. 142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econsyn_2023_1_13 (дата звернення: 03.03.2025).
2. Глуха Г. Я. Глобалізація та економічне зростання // Академічний огляд. *Економіка та підприємництво* : науковий журнал. – Дніпропетровськ, 2014. № 1(40). 17с. URL: <https://ir.duan.edu.ua> (дата звернення: 03.03.2025).
3. Ільницький Д., Безрукова Н., Свічкарь В. Конкурентні переваги транснаціональних корпорацій в умовах глобальної економіки. *Економіка і регіон*. 2018. №1(68). С. 118–126. URL: journals.nupp.edu.ua. (дата звернення: 05.03.2025).